

Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi

Ahmet Hakan HANÇER¹, Zeynep TÜFEKÇİ²

Özet

Benlik saygısı bireylerin kişilik özellikleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Çocukluk çağı ile yetişkinlik çağı arasındaki geçiş dönemi olan, ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmaların yeterince yapılmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırma 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Sivas da ortaokul 8. sınıfta öğrenim gören toplam 150 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise t testi ve ANOVA kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, 8.sınıf öğrencilerinin genel olarak yüksek benlik saygı düzeyine sahip oldukları, cinsiyete ve kardeş sayısına göre benlik saygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı, devlet okulları ile özel okullarda öğrenim gören öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p<0,05$) olduğu ve bu farkında özel okullarda öğrenim gören 8. sınıf öğrencileri lehine olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Benlik saygısı, ortaokul, devlet okulu, özel okul

Abstract

Self-esteem plays an important role on personal characteristics of individuals. It is considered that the studies intended for the determination of self-esteem levels of 8th grade students who are studying at secondary schools and in a transitional period between childhood and adulthood are insufficient. For this reason, this study was conducted in order to determine self-esteem levels of 8th grade students at secondary schools. Descriptive method was used in the study. The study was conducted with the participation of totally 150 students studying at the 8th grade in a secondary school located in Sivas during 2015-2016 academic year. “Personal Information Form” and “Coopersmith Self-Esteem Scale” were used as a data collection tool. For the analysis of such data, on the other hand, t-test and ANOVA were used. As a result of the study, it is concluded that 8th grade students generally have a high self-esteem level; there is no statistically significant difference between self-esteem levels by gender and number of siblings; there is a statistically significant difference ($p<0,05$) between self-esteem levels of the students studying at state schools and private schools and this difference is indeed to the advantage of 8th grade students studying at private schools.

Keywords: Self-esteem, secondary school, public school, private school

GİRİŞ

Benlik saygısı, kendini olduğundan daha aşağı ya da olduğundan daha üstün görmeksizin kendinden memnun olma durumudur. Kendini değerli, olumlu, beğenilmeye ve sevmeye değer bulmaktır. Kendini olduğu gibi, gördüğü gibi kabullenmeyi, özüne güvenmeyi sağlayan olumlu bir ruh halidir (Yörükoğlu, 2000). İnsanları yaşamları içerisindeki belki de en önemli gelişim dönemlerinden birisi çocukluk ile yetişkinliğe geçiş döneminde yer alan ergenlik dönemidir (Shullman ve Ben-Artzi, 2003). Ortaokul öğrencilerinin yaş aralığında başlayan bu dönem, kişinin davranışlarında ve bilişsel yeteneklerinde meydana gelen değişiklikler açısından önemli bir dönemdir. Ergen, sadece yaşının ilerlemesiyle ya da boyunun uzaması ile olgunlaşmaz (Adams, 1995), bu dönem aynı zamanda benlik saygısının da geliştiği ve pekiştiği dönemdir. Benlik saygısı çocuğun doğuştan getirdiği biyolojik özelliklerinin çevresiyle etkileşimine ve deneyimlerine bağlı olarak gelişir ve değişir. Önce

¹ Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ahhancer@gmail.com

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, tufekczeynep05@gmail.com

anne, baba ve diğer aile bireyleri gibi çocuğun hemen yakınındaki kişilerin, daha sonra arkadaş ve öğretmenlerin davranışları ile şekillenir (Hechtman, Weiss ve Perlman 1980; Frisby ve Tucker, 1993).

Çocuklar, yenilgiyle karşılaşınca benlik değerleriyle ilgili olumsuz duygulara sahip olurlar. Düşük benlik kavramı olan çocuk, yeteneğine göre beklenenlerden daha az iş ortaya koyar. Görünüşte, başarıyla benlik saygısı etkileşim içindedir. Düşük benlik saygısı sonuçta düşük performansla yol açar. Benliğin başlıca görevleri arasında en önemli olgulardan biri de “gerçeğe uyum sağlamaktır”. Gerçeğe uyum sağlamak için çocukların bir besine ihtiyaçları olduğu gibi “sevgiye” gereksinimleri vardır. Çocuğa temel sevginin verilmemesi ya da olumsuz koşullarda gerçekleşmesi kişide duygusal ve bilişsel yetenekleri; zihinsel faaliyetleri geriletmektedir. Sevgisiz büyüyen çocuklar kendilerine güvenemezler, girişim yetenekleri gelişmez ve gerçeğe uyum sağlamakta zorluk çekerler (Ercan 2014).

Benlik saygısı ile ilgili alan yazın incelendiğinde, ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinde, benlik saygısının depresyonun önemli bir yordayıcısı olduğu (Erözkan, 2009), benlik saygısı düzeyinin özellikle ergenlerde yüksek veya düşük olmasının önemli anlamlar içerdiği belirtilmiştir (Yörükoğlu, 2000). Ergenlerde ve yetişkinlerde düşük benlik saygısı, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, intihar ve kendini yaralama davranışı ile alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile depresyon belirtileri saptanmıştır (Unger ve ark., 1997). Benlik saygısı yüksek olan ergenlerde ise depresyon ihtimalinin daha düşük olduğu ifade edilmiştir (Guillon, Crocq, ve Bailey, 2003). Ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeyleri arasında orta düzeyde negatif yönde bir ilişki olduğu cinsiyete ve karşı cinsten arkadaşına sahip olmaya göre benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeylerinin farklılaşmadığı ifade edilmiştir (Eriş ve İkiz, 2013). Üniversite öğrencilerinin benlik saygıları ile ilişkili yapılan araştırmalarda, kız öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Fakülte/yüksekokulda okuyan öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri 2 yıllık meslek yüksekokullarından daha yüksek bulunmuştur. Son sınıfta okuyan öğrencilerin benlik saygısı puanları birinci sınıfta okuyanlara göre daha yüksek çıkmıştır (Öner-Altıok, Ek ve Korkulu, 2010). Okul öncesi öğretmen adaylarının benlik saygıları ile çocuk sevmeleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile yapılan çalışmada ise, cinsiyet ve öğrenim görülen sınıfın çocuk sevme durumu ve benlik saygısı üzerinde anlamlı etkisinin bulunduğu, bunun yanı sıra da benlik saygısı ile çocuk sevme arasında pozitif yönlü orta düzeyde korelasyon olduğu saptanmıştır (Kaynak, Ergin, Arslan, ve Pınarcık, 2015).

Tüm bu kuramsal bilgiler ve araştırmalar da göstermektedir ki benlik saygısı bireylerin kişilik özellikleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Çocukluk çağı ile yetişkinlik çağı arasındaki geçiş dönemi olan, ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmaların yeterince yapılmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma, Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiş ve aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır.

1. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeyi nedir?
2. Benlik saygısı, cinsiyet ve kardeş sayısına bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?
3. Devlet okullarında öğrenim gören ortaokul 8. sınıf öğrencileri ile özel okullarda öğrenim gören ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

YÖNTEM

Bu araştırmada, var olan durumu ortaya koymak amacıyla betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar (Büyüköztürk vd., 2016).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Sivas da ortaokul 8.Sınıfta öğrenim gören tüm ortaokul öğrencileri olarak belirlenmiştir. Örneklemine ise Sivas da ortaokulda 8.sınıfta öğrenim gören ve tesadüfi olarak belirlenen 92 Kız ve 58 erkek olmak üzere toplam 150 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu, araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Form araştırmaya katılan öğrencilerin, öğrenim gördükleri okul ismi, kardeş sayısı ve cinsiyetlerini belirlemeye yönelik olarak kullanılmıştır.

Öğrencilerin, benlik saygısı düzeyini belirlemek için Stanley Coopersmith tarafından geliştirilen Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği'nin yetişkinler için 25 sorudan oluşan kısa formu kullanılmıştır. Kısa formu Turan ve Tufan (1987) tarafından Türkçeye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin alfa tutarlılık katsayısı 0,62 olarak bulunmuş ve birer yıl arayla yapmış oldukları çalışmalarda ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği 0,65 ve 0,76 olarak saptanmıştır. Ölçek, “benim gibi” ya da “benim gibi değil” biçiminde işaretlenebilen 25 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerde kişinin hayata bakış açısı, aile ilişkileri, sosyal ilişkileri ve dayanma gücü ile ilgili ifadeler bulunmaktadır. Alınan puanlar 0 ile 100 arasında değişmektedir. Benlik saygısının kesin bir sınırı yoktur. Bu yüzden benlik saygısının ortalamadan düşük ve yüksek olmasına göre değerlendirme yapılır. Alınan puanın ortalamanın altında olması benlik saygısının düşüklüğüne, ortalamanın üzerinde olması benlik saygısının yüksekliğine işaret eder.

Veri Analizi

8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerini analiz ederken istatistiksel tekniklerden aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (S), benlik saygısı düzeylerinin, cinsiyete, kardeş sayısına ve okul türüne göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için ise değişkenin düzeyi iki olduğunda t testi, düzeyin ikiden çok olduğu durumlarda da ANOVA kullanılmıştır.

BULGULAR

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısını çeşitli değişkenler açısından belirlemek için, ölçme araçlarından elde edilen veriler istatistiksel tekniklerle analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular, tablolatırılmış ve analiz sonuçlarına dayalı yorumlar yapılmıştır.

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (S) ile analiz edilerek bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.Ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri

Benlik Saygısı Ölçeğinden Alınan							
Alt ve Üst Değerler	Düşük Düzey Öğrenci sayısı	%	Yüksek Düzey Öğrenci sayısı	%	N	\bar{x}	S
16-96	45	%30	105	%70	150	61,066	18,990

Tablo 1 incelendiğinde ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı puanları ortalamasının \bar{x} =61,066 olduğu görülmektedir. Ortalama puanın altında kalan 45 (%30) öğrencinin düşük benlik saygı düzeyine, ortalama puanın üzerinde olan 105 (%70) öğrencinin ise yüksek benlik saygı düzeyine sahip olduğu saptanmıştır.

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin, benlik saygısının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığı t-testi ile analiz edilerek Tablo 2’de, kardeş sayısına bağlı olarak farklılaşp farklılaşmadığı ise ANOVA ile analiz edilerek Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 2. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin cinsiyete göre benlik saygısı düzeylerine yönelik t-testi

Cinsiyet	N	\bar{x}	S	t	P
Kız	92	62,739	18,151	1,362	0,175
Erkek	58	58,413	20,123		

Tablo 2 incelendiğinde kız öğrencilerin benlik saygısı ortalamasının $\bar{x} = 62.739$ olduğu, erkek öğrencilerin benlik saygısı ortalamasının ise $\bar{x} = 58.413$ olduğu görülmektedir. Her iki grubunda benlik saygısı puanları ortalamasının genel olarak yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Kız öğrencilerin ortalama puanı ile erkek öğrencilerin ortalama puanları arasında 4,326 puanlık fark bulunmaktadır. Hesaplanan t değerine göre %95’lik güven aralığında bu farkın istatistiksel açıdan anlamlı ($p > 0,05$) olmadığı saptanmıştır.

Tablo 3. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin kardeş sayısına göre benlik saygısı düzeyleri

Kardeş Sayısı	f	Min	Max	\bar{x}	S
0	7	40,00	84,00	56,571	6,198
1	25	24,00	92,00	60,960	3,804
2	55	16,00	92,00	62,218	2,738
3	28	32,00	96,00	62,964	3,256
4	17	16,00	92,00	60,941	4,930
5	10	20,00	92,00	55,100	7,208
6	5	36,00	76,00	54,400	6,523
7	1	72,00	72,00	72,000	
8	2	60,00	64,00	62,000	2,000

Tablo 3 incelendiğinde 8. sınıf öğrencilerinin en fazla 8 kardeşe sahip oldukları, genelde kardeş sayısının 2 olduğu (55 kişi) görülmektedir. Benlik saygısı ölçeğinden alınan puanların minimum 16 ile maksimum 96 puan aralığında değişmektedir. Ortalama puanlar ise 54,400 ile 62,964 puan aralığında değişmektedir. Tüm öğrencilerin ortalama puanının benlik saygısı ölçeği ortalama puanının üstünde olduğu yani yüksek benlik saygısına sahip olduğu görülmektedir.

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin kardeş sayısına göre benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı ANOVA ile analiz edilmiş ve analiz sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin kardeş sayısına göre benlik saygısı düzeylerine yönelik ANOVA testi

	KT	Sd	KO	F	P
Gruplar arası	1015,272	8	126,909	0,339	0,949
Gruplar içi	52714,062	141	373,859		
Toplam	53729,333	149			

Tablo 4 incelendiğinde, 8. sınıf öğrencilerinin kardeş sayısına göre benlik saygısı düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark ($p > 0,05$) olmadığı saptanmıştır.

Devlet okullarında öğrenim gören ortaokul 8. sınıf öğrencileri ile özel okullarda öğrenim gören ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı t-testi ile analiz edilmiş ve analiz sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri okula göre benlik saygısı düzeylerine yönelik t-testi sonuçları

Okul Türü	N	\bar{x}	S	t	P
Devlet Okulu	78	60,461	18,100	26,167	0,001
Özel Okul	72	61,722	20,014		

Tablo 5 incelendiğinde devlet okullarında öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerin benlik saygısı ölçeğinden aldıkları ortalama puan $\bar{x} = 60,461$, özel okullarda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinin ortalama puanı ise $\bar{x} = 61,722$ 'dir. Hesaplanan t değerine göre %95'lik güven aralığında, devlet okulları ile özel okullarda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri arasında, anlamlı bir fark ($p < 0,05$) olduğu ve bu farkında özel okullarda öğrenim gören 8. sınıf öğrencileri lehine olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Benlik saygısı üzerinde uzmanlar ve eğitimciler uzun yıllardır araştırmaya devam etmektedirler. Bu araştırmaların bir kısmında sadece benlik saygısının cinsiyetle ve demografik özelliklerle ilişkisi incelenmiş bazısında ise farklı faktörler incelenmiştir. Yüksekaya (1995) üniversite öğrencileriyle, Balat ve Akaman (2004) lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin benlik saygısı düzeyi ile sınıf düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulamamışlardır. (Sasat vd., 2002; Yılmaz, 2000; Çam, Khorshid ve Özsoy, 1998) çalışmalarında benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Çoğu gözlemci toplumdaki sorunların çoğunun temelinde düşük benlik saygısının yattığına inanır. Coleman ve Hendry (1990) yüksek benlik saygısına sahip olanların mutlu, sağlıklı, üretken ve başarılı olmak için eğilim gösterdiklerini, güçlükleri yenmek için daha uzun süre çaba harcadıklarını, gece daha iyi uyuduklarını, daha az ülsere yakalanma riskleri olduğunu, diğerlerini kabul ve yaşatlarının baskılarına daha az eğilim gösterdiklerini, düşük benlik saygısına sahip olanların ise endişeli, karamsar, gelecek hakkında olumsuz düşünceleri olan ve başarısızlık eğilimleri olan bireyler olduklarını belirtmiştir. Warash ve Markstrom (2001)'a göre benlik saygısı düşük olan öğrenciler, çekingen, kararsız ve saldırganlardır. Benlik saygısı yüksek olan çocuklar, muhtemelen çok aktiftirler, araştırmacıdır, inatçıdır. Etkileşim kurmaya, araştırmaya, sorular sormaya heveslidirler. Kassin (1998) ise düşük benlik saygısına sahip bireylerin başarısızlığı bekleme, sinirli olma, daha az gayret gösterme gibi özellikler sergilediklerini ve yaşamdaki önemli şeyleri göz ardı edebileceklerini ayrıca başarısız olduklarında kendilerine değersiz ve yeteneksiz gibi suçlamalarda bulunabileceklerini ifade etmiştir. Bu çalışmada, ortalama puanın altında kalan 45 (%30) öğrencinin düşük benlik saygı düzeyine, ortalama puanın üzerinde olan 105 (%70) öğrencinin ise yüksek benlik saygı düzeyine sahip olduğu genel olarak yüksek benlik saygı düzeyine sahip oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin sadece %30'luk bir kısmı ortalama puanın altında kalmış olsa da gerekli tedbirlerin alınması önemli görülmektedir.

Yapılan birçok araştırma cinsiyet faktörünün benlik saygısı üzerinde etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır. Sulsve Greenwald (1986)'ın aktardığına göre, Wylie (1979) genel benlik saygısında kızlarla erkekler arasında çok az bir fark bulmuştur. Knox vd. (2000) tarafından lise öğrencileri ile yapılan çalışmada kız ve erkek öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Mullis ve Normandin (1992)'de ergenlerde cinsiyet ile benlik saygısının gelişimi arasında önemli bir ilişki olmadığını, ancak ailenin gelir durumunun, eğitim düzeyinin ve sosyoekonomik statüsünün önemli bir etken olduğunu bulmuşlardır. Sosyoekonomik durum ve benlik saygısını inceleyen Amerika'da yapılmış bir çalışmada yüksek sosyoekonomik seviyeye sahip bireylerin daha yüksek benlik saygısı puanlarına sahip oldukları gözlenmiştir (Twenge ve Campbell, 2002). Muğla Üniversitesinde öğrencilerinin benlik saygısı ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla 820 öğrenci üzerinde yürütülen

araştırmada, gençlerin %61.5'nin benlik saygısı düzeylerinin yüksek olduğu; kardeş sayısı arttıkça benlik saygısı düzeyinin düştüğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Baybek ve Yavuz, 2005). Bu çalışmada ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin cinsiyete ve kardeş sayısına göre benlik saygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Ayrıca, devlet okulları ile özel okullarda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri arasında, anlamlı bir fark ($p<0,05$) olduğu ve bu farkında özel okullarda öğrenim gören 8. sınıf öğrencileri lehine olduğu saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar literatürdeki sonuçlarla uyum göstermektedir. Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin benlik saygılarının, devlet okullarında öğrenim gören öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olması bu öğrencilerin sosyoekonomik durumlarından kaynaklanabileceği düşünölmektedir.

Ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerini yükseltmek için benlik saygısını etkileyen etmenlerin belirlenmesine yönelik çalışmaların sayılarının artması ve bu çalışmalardan elde edilecek bulguların program hazırlama süreçlerinde kullanılması yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Adams, J. F. (1995). *Ergenliği Anlamak*. Ankara:İmge Yayınevi
- Balat, G. ve Akman, B. (2004). Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 175-183.
- Baybek, H. ve Yavuz, S. (2005). Muğla Üniversitesi Öğrencilerinin Benlik Saygılarının İncelenmesi. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 14, 73-95.
- Coleman, J. ve Hendry, L. (1990). *The Nature of Adolescence* (Second Edition). London: Routledge.
- Çam, O., Khorshid, L. ve Özsoy, S. A. (1998). Öğrencilerin Çalışma Davranışı, Sınav Kaygısı ve Benlik Saygısının Başarı düzeyine Etkisinin İncelenmesi. VI. Ulusal Hemşirelik Kongresi. Ankara- Türkiye, 355-361.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Dikici, A.(1998). *Cassidy Kukla Görüşme Formu'nun Beş-Altı Yaş Çocuklarına Uyarlanması ve Özsaygı Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ercan, E. (2014). Benlik saygısı nasıl gelişir? <http://blog.milliyet.com.tr/benlik-saygisi-nasil-gelisir-/Blog/?BlogNo=446655> 10 Haziran 2016 tarihinde alınmıştır.
- Eriş, Y. ve İkiz, F. E. (2013). Ergenlerin Benlik Saygısı ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki ve Kişisel Değişkenlerin Etkileri. *Turkish Studies*, 8(6), 179-193.
- Erözkan, A. (2009). İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinde Depresyonun Yordayıcıları. *İlköğretim Online*, 8(2), 334-345.
- Frisby, C. L. ve Tucker, C. M. (1993). Black Children's Perceptions of Self: Implications for Educators. *The Educational Form*, 57, 146-156.
- Guillon, M. S., Crocq, M. A. ve Bailey, P. E. (2003). The Relationship Between Self-Esteem and Psychiatric Disorders in Adolescents. *European Psychiatry*, 18, 59-62.
- Hechtman, L., Weiss, G. ve Perlman, T. (1980). Hyperactives as Young Adults: Self-Esteem and Social Skills. *Can J Psychiatry*, 25, 478-483.
- Kandemir, M. (2014). Akademik Erteleme Davranışını Açıklayıcı Bir Model. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(3), 51-72.
- Kassin, S. (1998). *Psychology* (Second Edition). New Jersey: Prentice Hall.
- Knox, M., Jeanne, F., Robert, E. ve Green, E. B. (2000). Gender Differences in Adolescents' Possible Selves. *Youth & Society*, 1(3), 287-310.
- Mullis, A. K., Mullis, R. L. ve Normandin, D. (1992). Cross-Sectional and Longitudinal Comparisons of Adolescent Self Esteem. *Adolescence*, 27, 51-60.
- Sasat, S., Burnard, P., Edwards, D., Naiyapatana, W., Hebden, U., Boonrod, W., Arayathanitkul, B. ve Wongmak, W. (2002). Self-Esteem and student Nurses: A Cross-Cultural Study of Nursing Students in Thailand and The UK. *Nursing & Health Sciences*, 4(1-2), 9-14.
- Shullman, S. ve Ben-Artzi, E. (2003). Age-Related Differences in the Transition From Adolescence to Adult Hood and Links with Family Relationships. *Journal of Adult Development*, 10(4), 217-226.
- Suls, J. ve Greenwald, A. G. (1986). *Psychological Perspectives on The Self*. London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Unger, J. B., Kipke, M. D., Simon, T. R., Montgomery, S. B. ve Johnson, C. J. (1997). Homeless Youths and Young Adults in Los Angeles: Prevalence Of Mental Health Problems and The Relationship Between Mental Health and Substance Abuse Disorders. *American Journal of Community Psychology*, 25(3), 371-394.

- Öner-Altıok, H., Ek, N. ve Korkulu, N. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygı Düzeyi ile İlişkili Bazı Değişkenlerin İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 99-120.
- Turan, N. ve Tufan, B.(1987). *Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri'nin (SEI) geçerlik-Güvenirlilik Çalışması*. 23. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, İstanbul-Türkiye.
- Twenge, J. M. ve Campbell, W. K. (2002). Self Esteem and Socio Economic Status: A Meta Analytic Review. *Personality and Social Psychology Review*, 6(1), 59-71.
- Warash, B. G. ve Markstrom, C. A. (2001). Parental Perceptions of Parenting Styles in Relation to Academic Self-Esteem of Preschoolers. *Education*, 121(3), 485-493.
- Wylie, R. (1979). *The Self-Concept Theory and Research*. Lincoln: University of Nebraska Press.
- Yılmaz, S. (2000). *Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeyi Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Yüksekkaya, Y. (1995). *Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yörükoğlu, A. (2000). *Gençlik Çağı* (11. Baskı). İstanbul: Özgür Yayınları.
- <http://blog.milliyet.com.tr/benlik-saygisi-nasil-gelir-/Blog/?BlogNo=446655> 10 Haziran 2016 tarihinde web sayfasından alınmıştır.

Research on Self-Esteem Level of 8th Grade Students Studying at Secondary School

Ahmet Hakan HANÇER, Zeynep TÜFEKÇİ

Summary

INTRODUCTION

Self-esteem is a state of being pleasant with yourself without regarding yourself as inferior or superior. In other words, it means finding yourself valuable, positive and worthy to favour and love. It is a positive mood ensuring that individuals accept themselves as they are or as they seem and have self-confidence.

Theoretical data and studies suggest that self-esteem is significantly effective on personal characteristics of individuals. It is considered that the studies intended for the determination of self-esteem levels of 8th grade students who are studying at secondary schools and in a transitional period between childhood and adulthood are insufficient. For this reason, this study was conducted in order to determine self-esteem levels of 8th grade students at secondary schools and the answers of the following questions were sought:

1. What is the self-esteem level of 8th grade students studying at secondary school?
2. Does self-esteem vary by gender and number of siblings?
3. Is there a significant difference between self-esteem levels of 8th grade students studying in state schools and private schools?

METHODOLOGY

Descriptive method was used in the study. The study was conducted with the participation of totally 150 students studying at the 8th grade in a secondary school located in Sivas during 2015-2016 academic year. "Personal Information Form" and "Coopersmith Self-Esteem Scale" were used as a data collection tool. Arithmetical mean (\bar{x}) and standard deviation (SD), being statistical techniques, were used in the analysis of self-esteem levels of the students whereas t-test (when the level of variable is two) and ANOVA (when the level of variable is more than two) were used for determining whether self-esteem levels vary by gender, number of siblings and type of school.

FINDINGS

The data obtained from measurement tools were analyzed with the help of statistical techniques in order to determine self-esteems of 8th grade students studying at secondary school in terms of several variables. The findings obtained from the analysis performed were tabularized and comments were made accordingly based on analysis results.

DISCUSSION AND CONCLUSION

Specialists and academicians have been carrying on studying self-esteem for many years. Some of these studies only focus on the relationship of self-esteem with gender and demographical attributes whereas some others deal with different factors. Many observers believe in the fact that a low self-esteem level lies behind the majority of problems encountered in the society. Coleman and Hendry (1990) suggest that individuals with a high self-esteem level tend to be happy, healthy, productive and successful; make effort for a longer period of time to overcome difficulties while the ones with a low self-esteem level tend to be anxious, pessimistic, negative about the future and unsuccessful.

It is concluded as a result of this study that 45 students (30%) below the average point required to be got from the scale have a low self-esteem level and 105 students (70%) above the average point have a high self-esteem level and in general, the students have a high self-esteem level. Even though only 30% of the students are below the average point, it is found important to take required precautions.

Many studies conducted so far reveal that gender factor and number of siblings are effective on self-esteem. However, this study suggests that there is not a statistically significant difference between self-esteem levels of 8th grade students studying at secondary school by gender and number of siblings. Furthermore, it is concluded that there is a statistically significant difference ($p < 0,05$) between self-esteem levels of the students studying at state schools and private schools and this difference is indeed to the advantage of 8th grade students studying at private schools.

It would be useful to increase the number of studies with regard to identify the factors affecting self-esteem and benefit from the findings of such studies in program preparation processes in order to enhance self-esteem levels of 8th grade students at secondary school.